

ΕΝΟΤΗΤΑ 6Η : ΟΙ ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΙΚΕΣ ΧΡΟΝΙΚΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Η έννοια του χρόνου δηλώνεται με :

1. **Επιρρήματα και επιρρηματικές εκφράσεις** : αργότερα, νωρίς, αύριο, χρόνο με το χρόνο, εδώ και μέρες κλπ.
2. **Αιτιατική ή σπάνια γενική και ονομαστική** : τη νύχτα , το χειμώνα, του χρόνου , η ώρα δέκα φτάσαμε εκεί κ.α.
3. **Εμπρόθετους προσδιορισμούς** : μετά τον πόλεμο , πριν από το τέλος, κατά την εφηβεία κ.α.
4. **Χρονικές μετοχές** : τραυματίστηκε **τρέχοντας** με το πατίνι .
5. **Χρονικές προτάσεις** : Ήταν ακόμα νύχτα, **όταν ξεκινήσαμε** .
6. **Επιρρηματικό κατηγορούμενο του χρόνου** : Πέθανε **νέος** .

ΟΙ ΧΡΟΝΙΚΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Λειτουργούν ως **επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου**

ΕΙΣΑΓΟΝΤΑΙ ΜΕ	ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ
<p>χρονικούς συνδέσμους : όταν, σαν, ενώ, αφού, καθώς, πριν (να), ώσπου, ωστόσο, όποτε, αφότου, μόλις, προτού, όποτε, άμα</p> <p>λέξεις και εκφράσεις που λειτουργούν ως χρονικοί σύνδεσμοι : κάθε που, έως ότου να, εκεί που, όσο να, μέχρι να κ.λ.π.</p>	<p>Όταν αντιδρούμε μπροστά στις αδικίες, χτίζουμε την ειρήνη.</p> <p>Όποτε τον βλέπω, εκνευρίζομαι άσχημα. Μην κάνετε φασαρία, μέχρι να γυρίσω .</p> <p>Αφού διάβασε, άνοιξε τον υπολογιστή. Εκεί που μιλούσαμε, άρχισε να βρέχει καταρρακτωδώς .</p>

ΤΙ ΔΗΛΩΝΕΙ Η ΧΡΟΝΙΚΗ ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΤΗΝ ΚΥΡΙΑ ΠΡΟΤΑΣΗ	ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ
<p>Το ταυτόχρονο (ό,τι δηλώνει η χρονική συμβαίνει συγχρόνως με την ενέργεια που δηλώνεται από το ρήμα της κύριας πρότασης)</p> <p>Το προτερόχρονο (ό,τι δηλώνει η χρονική τοποθετείται πριν από την ενέργεια που δηλώνεται με το ρήμα της κύριας πρότασης)</p> <p>Το υστερόχρονο (ό,τι δηλώνει η χρονική συμβαίνει μετά την ενέργεια που δηλώνεται από το ρήμα της κύριας πρότασης)</p>	<p>Όταν διαβάζω λογοτεχνία, περνάω σε μια άλλη διάσταση</p> <p>Αφού έκανε όλες τις δουλειές, θυμήθηκε το ραντεβού της με το γιατρό</p> <p>Πριν διαβάσει , είδε όλες τις αγαπημένες της σειρές</p>

(βλ. και Συντακτικό της Νέας Ελληνικής Β και Γ Γυμνασίου, ΟΕΔΒ σελ. 147 – 148)

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΑΣΚΗΣΗ 1^Η

A.) Να υπογραμμίσετε τις χρονικές προτάσεις και να εντοπίσετε τη χρονική βαθμίδα που εκφράζουν σε σχέση με το ρήμα της κύριας πρότασης (προτερόχρονο, υστερόχρονο, ταυτόχρονο)

B.) Να τις αντικαταστήσετε με άλλη λέξη ή φράση που δηλώνει χρόνο :

1. Έφυγε από το σπίτι , μόλις ξημέρωσε . →

.....

2. Η συναυλία ξεκίνησε , πριν δύσει ο ήλιος . →

.....

3. Μέχρι να ζω θα σας ευγνωμονώ , που αποτρέψατε μια καταστροφική για μένα εξέλιξη . →

.....

4. Έτρεξε να διαδώσει την είδηση, αμέσως μόλις την άκουσε. →

.....

5. Την ώρα που έφτανε στο σχολείο, αντιλήφθηκε ότι ξέχασε την τσάντα του . →

.....

6. Όταν ήταν έφηβος, έφυγε κρυφά για Αθήνα προκειμένου να δει το αγαπημένο του συγκρότημα . →

.....

7. Θυμήθηκε την πρόσκληση, αφού είχαν περάσει αρκετές ημέρες . →

.....

8. Όταν θα έχει πια περάσει ένας χρόνος, θα θυμάστε αυτή την παρεξήγηση και θα γελάτε . →

.....

9. Ακούει και μουσική, καθώς διαβάζει . →

.....

ΑΣΚΗΣΗ 2^Η

Να αντικαταστήσετε τους υπογραμμισμένους χρονικούς προσδιορισμούς με χρονικές προτάσεις χρησιμοποιώντας διαφορετικό σύνδεσμο κάθε φορά :

1. **Με τη γέννηση του πρώτου παιδιού**, ήρθε επιτέλους η αρμονία στο σπιτικό τους .

-----

2. Έφυγε για το στρατόπεδο **τα χαράματα**.

-----

3. **Στην αρχή της σχολικής χρονιάς** είχαμε πολλή όρεξη για διάβασμα .

-----

4. Ήταν τόσο αδιάφορη και κουραστική η ομιλία του , που φύγαμε **πριν από το τέλος της** .

-----

5. **Μετά το θάνατο της γιαγιάς τους** , τα παιδιά δεν ξαναπήγαν στο χωριό .
